

Шевцова Карина Володимирівна,
магістрантка ННІ педагогіки і психології
Глухівського НПУ ім. О. Довженка;
Науковий керівник: Пінчук І.О.,
доктор педагогічних наук, доцент
Глухівського НПУ ім. О. Довженка

ГІПОТЕЗИ ТА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ДІЯЛЬНІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

Люди вивчали іноземні мови, вивчають і будуть вивчати. В різні періоди історії вивчення іноземних мов відбувалося по різному. Вчені та вчителі завжди перебували у пошуку найкращих методів. В результаті утворилося багато теорій і гіпотез з приводу того, яким чином треба вчити іноземні мови аби мати найкращі результати. Але не зважаючи на те, що на сьогодні вже існує безліч думок, процес пошуку продовжується.

В даній роботі було розглянуто гіпотези та теорії навчання на основі діяльнісно орієнтованих завдань, а саме:

– *Гіпотеза взаємодії:*

Суть цієї гіпотези – опанування мови відбувається за допомогою інтеракції учасників, які вивчають мову, взаємодії у спілкуванні з іншими учасниками [2], [1]. Починаючи вивчати іноземну мову учні повинні якнайбільше спілкуватися і саме в спілкуванні відбувається вивчення мови. Але іноді таке спілкування може не мати сенсу коли один із учасників неправильно вимовляє або плутає слова. В такому випадку інший учасник намагається зрозуміти зміст того, що хоче сказати його співрозмовник. В результаті, коли помилку знайдено і досягається взаєморозуміння, той учасник спілкування, який робить помилку, звертає увагу на те, що спілкування не могло відбутися нормальним чином через помилку. Тоді відбувається корекція помилки співучасником бесіди і продовжується спілкування задля досягнення виконання поставленого завдання [2].

Звичайно, в процесі вивчення мови, учні будуть робити помилки під час спілкування, але також можливо, що учні будуть допомагати один одному у виправленні цих помилок. Взаємодія та взаємодопомога сприятимуть до виконання змістовного та автентичного завдання.

Також в даній гіпотезі є важливим подання інформації, перед виконанням завдання (input) задля успішної та змістовної взаємодії учнів та результат виконання завдання (output) – результат взаємодії. Перед виконанням завдання вчитель може надавати мовні структури, вокабуляр (нові слова), фонологію та, якщо є необхідність, культурні моменти задля успішного спілкування. Деякі дослідники вважають, що інформація, яка подається (input) є основою вивчення мови, інші ж вважають, що лише подання інформації і її заучування недостатньо для вивчення мови, а що використання такої інформації на практиці є необхідним у вивченні будь-якої іноземної мови [5], і це є основою підходу навчання на основі діяльнісно

орієнтованих завдань (TBLT). Цей підхід дає можливість в отриманні інформації (input), її використанні та досягненні результатів використання отриманої інформації за допомогою виконання педагогічних завдань (ПЗ), що сприяє змістовному спілкуванню. Тобто, учні не просто вчать теорію, але й відразу використовують цю теорію на практиці за допомогою діяльнісно орієнтованих завдань.

Викладання мови на основі діяльнісно орієнтованих завдань (TBLT) використовують теорії оволодіння дугою іноземною мовою (SLA), а також кілька освітніх філософій, таких як: орієнтованість на учня, навчання в дії та риштування або скаффолдинг.

– *Освітні теорії:*

1) *Орієнтованість на учня.*

Ця теорія пов'язана з особливостями учнів, їх вродженими здібностями до вивчення мов, їх готовності до вивчення іноземної мови, їх потреб та інтересів щодо того, що вивчати. Навчання в будь-якій школі базується на підручнику. Отже, щоб мотивувати дітей до навчання, вчитель може оцінювати теми підручників за інтересом учнів та організовувати навчальну програму за допомогою учнів. Це не значить, що 100% учні обирають що вони хочуть вивчати, а що ні. Вчитель обирає розділи, які вони повинні опрацювати, а потім учням надається можливість обрати додаткові два-три розділи.

Але орієнтованість на учня – це не просто розробка програми з врахуванням інтересів учнів. Учні повинні бути готовими і здатними до навчання. Вчителі, використовуючи програму, яка базується на діяльнісно орієнтованих завданнях, повинні реагувати на лінгвістичні проблеми, які виникають в учнів. Для вчителів-початківців це може бути складно, так як іноді такі вчителі-новачки не можуть дати відповідь на деякі лінгвістичні питання, які можуть виникнути в учнів. Викладання на основі діяльнісно орієнтованих завдань (TBLT) ставить за мету готувати учнів до майбутніх комунікативних ситуацій і відповідно до цього коригувати викладання мови.

2) *Навчання на практиці.*

Ця теорія досягається тільки тоді, коли учні беруть участь у виконанні завдань. Основна мета – практика, тобто спілкування іноземною мовою, які вивчається, в даному випадку – англійська. Але учні знаходяться в дуже обмежених можливостях, якщо вони вивчають англійську мову не в англійських країнах, або ж хоча б не в тих країнах, де англійська є однією з державних, тобто, обов'язкових мов. В такому випадку учні не можуть отримати практику використання іноземних мов в реальному житті, поза класом. В цьому випадку вчителі створюють завдання, які імітують ті ситуації з реального життя і, таким чином, учні можуть хоча б в класі отримати хоч якийсь досвід автентичного спілкування іноземною мовою і який може підготувати учнів до майбутньої комунікації іноземною мовою. При розробці таких завдань можуть використовуватися різні матеріали та способи, які дозволяють зімітувати ті комунікативні ситуації, які можуть

виникнути в учнів при використанні іноземної мови: дискусії, рольові ігри, дебати, використання автентичних англомовних матеріалів.

3) *Риштування або скаффолдинг.*

Учні є різні, з різним рівнем підготовленості. Для деяких вивчення мови не є проблемою, але є такі учні, яким це дається важкою Риштування – це спосіб підтримки учнів вчителями у їхніх зусиллях виконувати завдання. Завдання можуть становити певний рівень складності. Слід зазначити, що занадто легкі завдання можуть здаватися нудними, або ж навпаки, якщо завдання задано важкі, то учні можуть навіть не намагатися виконувати їх, а просто здатися. Інтерес в обох випадках може втратитись. Вчителі повинні розуміти кому і яку підтримку надавати і коли цю підтримку прибирати. Вчителі, при розробці завдань, повинні знати рівень розвитку учнів і робити завдання на той потенційний рівень розвитку, щоб учням було не дуже легко і не дуже важко, а саме на той рівень, на який учні в змозі виконати завдання з допомогою однокласників або ж підтримки вчителя.

Деякі учні не можуть самостійно виконувати такі завдання. І якщо немає ніякої допомоги таким учням, то вони просто з самого початку оголошення завдання здаються і нічого не роблять. Таким учням потрібна покрокова інструкція виконання завдання, щоб вони наближалися до результату потрохи, ніби по сходинках. І дуже важливо для таких учнів давати зворотній зв'язок і підбадьорювати, заохочувати, тоді це буде мотивувати їх.

4) *Співпраця та мотивація.*

У навчання на основі діяльнісно орієнтованих завдань (TBLT) вчитель та учні співпрацюють один з одним. Вчителі обирають цільові завдання (ЦЗ), які базуються на потребах та інтересах учнів, і на їх основі розробляють педагогічні завдання (ПЗ). Для вивчення мови проводиться робота в парах і малих групах, яка допомагає всім учням включитися в процес виконання завдання разом з однокласниками. На таких уроках взаємодопомога та співпраця є важливими. Перевагою такої взаємодопомоги та співпраці під час виконання цікавих та актуальних завдань є мотивація до отримання результату.

Філософії орієнтованості на учня, навчання на практиці, риштування, співпраці та мотивації, які були описані вище, є лише частиною декількох концепцій навчання на основі діяльнісно орієнтованих завдань (TBLT) [3], [4], [6].

Список використаної літератури

1. Gass, S. M., & Mackey, A. (2006). Input, interaction and output: An overview. *AILA review*, 19(1), 3-17.
2. Long, M. (1996). The role of the linguistic environment in second language acquisition. In W. Ritchie & T. Bhatia (Eds.), *Handbook of second language acquisition* (pp. 413-468). Academic Press.

3. Long, M. (2015). *Second language acquisition and task-based language teaching*. West Sussex: John Wiley and Sons, Inc.
4. Nunan, D. (2004). *Task-based language teaching*. New York: Oxford University Press.
5. Swain, M. (1995). Three functions of output in second language learning. *Principles and practice in applied linguistics: Studies in honor of HG Widdowson*, p.125-144.
6. Wills, D., & Wills, J. (2007). *Doing task-based teaching*. Oxford: University Press.